

ZPRAVODAJSTVÍ

z obydlené zatačky

Vánoční 2009

Číslo 17

Vydává Obecní úřad Malá Štáhle jako nepravidelný informátor. Příspěvky Obecní úřad Malá Štáhle, Malá Štáhle 26,795 01 Rýmařov. Přípravuje Jana Bulová

Čas, kdy dne začne ubývat a noci přibývat, nepůsobí na většinu z nás příjemně. Jsme stvořeni ze světla a jeho nepřítomnost pocítujeme tísnivě téměř ve všech koutech světa. A přesto je to čas, kdy příroda se připravuje k odpočinku a něco nového se chystá.

Dnes už si asi většina z nás neuvědomí, že právě tento čas byl v našich zeměpisných šířkách po staletí vnímám jako počátek nového křesťanského roku. **Advent, Vánoce** jsou slova, která nakonec ve většině z nás vyvolávají podobné představy a snění.

Vánoce, jako svátek narození Ježíše Krista, se světil pravděpodobně již ve 4.století, ale všeobecně se slaví Vánoce v církvi od 7. století a za tu dobu se průběh svěcení značně proměnil. Vánocům předchází **čtyř týdně doba adventní**, kterou ukončuje **Štědrý den**, předvečer náboženských oslav. Způsob prožívání tohoto času vtiskl podobu našim představám, které nazýváme **tradicemi**. Neodmyslitelně k nim patří mnoho zvyků a obyčejů, jako je stavění jesliček, zdobení vánočního stromu, světlo adventního svícnu za našimi okny a betlémské světlo jako symbol naděje do našich domovů.

Světlo a světelná výzdoba se stává stále větším synonymem tohoto kouzelného času. V posledních letech se **rozzářila okna našich příbytků** a stále více přibývá **rozsvícených zahrad, míst společných setkání, ulic a měst**. Jsou připomínkou očekávání a možného spočinutí v radosti, chtějí podmanit, chtějí nás vytrhnout z každodennosti i nechat nás **zasníť**. Jsou i prostorem sdílené vzájemnosti, místem našich setkání...

Také v naší obci se v první adventní neděli rozsvítila vánoční výzdoba na sloupech veřejného osvětlení. I mezi nás, malošťáhláky, vstoupilo kouzlo předvánočního času.

Bohužel spolu s vánoční výzdobou se na veřejném osvětlení v obci objevují časté poruchy funkce veřejného osvětlení. Nemohli jste si nevšimnout toho, že veřejné osvětlení v obci často „vyhazuje“. Je jistě velkou škodou nemoci se těšit s vánoční výzdobou a také neustále noření se obce do tmy způsobuje různé nepříjemnosti místnímu obyvatelstvu. Tento stav nás velmi mrzí a občanům se omlouváme, vynasnažíme se zjistit příčinu.

Přišel čas vánoční a řadu domácností zdobí adventní věnce z chvojí, zdobené čtyřmi svíčkami. Jaká je vlastně historie a původ, dnes tolik oblíbených, adventních věnců?

Podle křesťanské věrouky symbolizují čtyři týdny čekání na příchod – narození Krista.

Za dobu zrodu adventního věnce je považován rok 1839, kdy evangelický theolog Johann Wicha daroval sirotčinci v Hamburku dřevěný svícen velikosti kočárového kola. Od roku 1860 byl pak zdoben chvojím. Zvyk se záhy přenesl do celého Německa a posléze do Evropy. Dnes se již v našich končinách najde velmi málo domácností, ve kterých adventní věnec, coby symbol očekávání Vánoc chyběl.

Milí spoluobčané.

Nastal čas vánoční, blíží se konec roku letošního a vítání roku příštího.

To je jistě důvod k oslavám, k přáním, ale i k zamyšlení.

Zajisté naši předkové při takové příležitosti v minulosti měli, a naši potomci v budoucnosti budou mít, přibližně stejná přání jako my dnes. Jde především o pevné zdraví a štěstí ve vlastním životě i v životě našich blízkých, o prožití klidného života bez útrap, které si lidé sami sobě navzájem umí dokonale připravit.

Staré vánoční zvyky a obyčeje

Žádný den v roce nemá v sobě tolik přitažlivosti, poezie a kouzla jako Štědrý den. Těšívají se na něj malí i velcí. Váže se k němu mnoho zvyků a obyčejů. Vánoční svátky bývaly a jsou studnicí nepřeborného množství zvyků a obyčejů. My jsme vybrali alespoň pár pro jejich připomenutí.

Stavení brala na sebe sváteční roucho, pečlivě se uklízelo, naši předkové na čerstvě vydrhnutou podlahu poházeli slámu. Vždyť na ní se narodil Ježíšek. Sláma se po Vánocích dávala dobytku, aby nestonal.

Vánoční stromeček se rozšířil až v polovině 19. století. Zvyk přišel z Německa. Bývala to jedlička zavěšená obráceně nad stolem a zdobená papírovými řetězy, věncem, jablky, hruškami, rozinkami, pečivem i pestrými šátky. K Vánocům se také ve většině obcí stavěly betlémy, většinou papírové.

Na Štědrý den mělo být k večeři sedm jídel a u stolu měl vždy sedět sudý počet lidí, aby do roka nikdo neumřel. Při večeři se mluvilo potichu a nemělo se dívat z okna ven, protože kdo uviděl stín, nedočkal se příštích Vánoc. Na vánočním stole bývala jako první jahelná kaše. To proto, aby se po celý rok doma držely peníze. Dalšími jídly byly například hrách se zelím, bramborová polévka, bramborové šišky, černý kuba (vařené kroupy s houbami a česnekem), knedlíky se švestkovou omáčkou, vdolečky s povidly, řepná kaše, vánočka, ořechy a jablka. Ryby se objevily na vánočním stole až teprve ve 20. století.

Zdraví se předpovídalo z jablek nebo ořechů. Kdo měl v jablku jádra neporušená, měl být zdrav, červivé jablko předpovídalo nemoc. Také ořech mohl předvídat budoucnost. Každý z rodiny si první vyloupanuté jádro napíchl na špičku nože a zapálil je. Komu shořelo jádro celé, ten byl dlouho živ. Děvčata bývala zvědavá, za koho se vdají, a tak v některých vsích se házela přes hlavu do proužku okrájené slupky z jablek. Podle tvaru, do kterého se slupka stočila, hádala děvčata na začáteční písmeno jména svého nastávajícího. Dobytek, drůbež, včely i stromy, všichni dostali něco od štědrovečerního stolu, aby přinášeli užitek. Ohni se házel kousek jablka, vánočka a ořech, aby se v příštím roce domu vyhnul.

Také studánka dostala stejný dárek, aby měla dobrou a nezkaženou vodu.

Naši předkové také bedlivě sledovali počasí a podle něj usuzovali, jak bude v příštím roce. Např.:

Teplým Vánocům a přátelskému koláči se nikdy neraduj.

Lepší Vánoce třeskuté než tekuté. Zelené Vánoce, bílé Velikonoce.

Tmavé Vánoce, světlé stodoly. Padá-li na Štědrý den sníh, bude hodně chmele.

Z jednání obecního zastupitelstva

Usnesení ZO dne 2.10.2009:

- Zastupitelstvo obce schvaluje zakoupení občerstvení pro přizvané hosty na slavnostní otevření dne 28.10.2009
- Zastupitelstvo obce schvaluje prodej pozemku p.č. St. 96 panu Josefu Nedomlelovi o rozloze 33m² za 990,- Kč

Usnesení ZO dne 2.11.2009:

- Zastupitelstvo obce schvaluje správcem objektu Multifunkční dům Ladislava Podhorského ml. Smlouva bude uzavřena na jeden rok.
- Zastupitelstvo obce schvaluje OZV č.1/2009, kterou se ruší OZV č.2/2008
- Zastupitelstvo obce schvaluje podíl 8 700,-Kč na uvítací tabule v obcích SOR s názvem Mikroregion Rýmařovsko vás vítá
- Zastupitelstvo obce schvaluje nájemní smlouvu pro obchod Potravinami s paní Martou Švejdíkovou.
- Zastupitelstvo obce schvaluje mikulášské balíčky pro děti v hodnotě 100,- Kč/balíček.
- Zastupitelstvo obce schvaluje podání žádosti o změnu úvěrové smlouvy č. 0287074479: snížení splátky z prostředků dotace o 111.195,- Kč a prodloužení splátkového období tak, že poslední splátka bude 20.12.2017

Usnesení ZO dne 16.12.2009:

- Zastupitelstvo obce schvaluje rozpočet na rok 2010, se změnami, které byly starostou v návrhu uvedeny
- Zastupitelstvo obce schvaluje rozpočtové opatření č. 4/2009.
- Zastupitelstvo obce Malá Štáhle, příslušné podle ustanovení § 6 odst. 5 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), za použití ustanovení § 43 odst. 4 stavebního zákona, § 171 a následujících zák.č. 500/2004 Sb., správní řád, ve spojení s ustanovením § 188 odst. 3 stavebního zákona, v platném znění vydává Územní plán Malá Štáhle formou opatření obecné povahy č. 1/2009.
- Zastupitelstvo obce schvaluje vypracování zásad využití Obecního domu, tak jak byly předneseny starostou
- Zastupitelstvo obce schvaluje Smlouvu o dílo s firmou EKOTOXA s.r.o. Brno na projekt „Urbanizace návsi obce Malá Štáhle“
- Zastupitelstvo obce schvaluje prodej pozemku p.č.316 a 307/2 o celkové výměře 350m² panu Petru Kelarovi
- Zastupitelstvo obce schvaluje směnu pozemků týkajících se pozemků p.č. 105/4 a 102/4 s manžely Heblákovými
- Zastupitelstvo obce schvaluje fin. podporu místním sociálně potřebným občanům ve výši 400,-Kč na nákup v místním obchůdku.

Veřejná schůze

V podvečer, na svátek svátku Barbory, dne, kdy si vdavekchtivé ženy všech věkových kategorií vkládají do vázy větvičku ovocného či okrasného keře s vírou, že do Štědrého dne vykvete a ony tak v příštím roce vstoupí do stavu manželského, se konala poslední veřejná schůze roku 2009.

Pan starosta všechny přítomné přivítal v nových prostorách společenské místnosti Obecního domu, která se pomalu začíná zabydlovat. Její vánočně laděná výzdoba k tomuto pocitu bezpochyby přispěla.

Programem schůze byl zejména připravovaný rozpočet na rok 2010, dále pak místní poplatky v roce 2010, investiční akce roku 2010, chystané kulturní a společenské akce, obecně závazná vyhláška a zásady pro využívání Obecního domu.

Prvním bodem byl rozbor navrhovaného rozpočtu, který bude obecní zastupitelstvo schvalovat na svém dalším zasedání 16.12.2009. Pan starosta především upozornil občany, že obecní zastupitelstvo nemá zájem jít do červených čísel a navrhovaný rozpočet je tedy vyrovnaný. Příjmy v rozpočtu tvoří daňové příjmy, které budou v příštím roce, v souvislosti s dopady hospodářské krize, shodné s rokem 2008. Místní poplatky, ze kterých bude mít obec stejné příjmy jako v roce 2009. Dotace a to, investiční a neinvestiční. Neinvestiční dotace budou čerpány na veřejné prospěšné práce a dvoje volby konané v roce 2010.

Další složky příjmové části obecního rozpočtu tvoří pronájem pozemků, prodej pozemků, odvádění a čištění odpadních vod, pitná voda, sponzorství, bytové hospodářství, selekce odpadu, činnost místní správy atd.

Celkové příjmy (spolu se zůstatkem rozpočtu předchozích let) stejně jako výdaje v roce 2010 se navrhuje ve výši 4.654.000,- Kč.

Největší část výdajů v roce 2010 bude na generální opravu cest v obci. Na opravu cest bylo vyhlášeno výběrové řízení, do kterého se přihlásilo pět firem, vítězem se stala firma ALPINE stavební spol. Valašské Meziříčí. Práce na obecních cestách jsou naplánovány na třetí až pátý měsíc roku 2010. Budou financovány dílem ze *schválené* dotace a dílem z vlastních finančních prostředků.

Výdajovou část rozpočtu dále tvoří: dopravní obslužnost, odvádění a čištění odpadních vod, veřejné osvětlení, péče o zeleň a vzhled obce, režie obce, dotace na školku a školu, nakládání s odpady, svoz odpadu, bytové hospodářství, úhrada splátek úvěrů na kanalizaci a obecní dům atd.

Podrobný návrh rozpočtu najdete na úřední desce a na internetových stránkách obce Malá Štáhle www.malastahle.cz v sekci Dokumenty>rozpočty.

Dalším bodem veřejné schůze bylo seznámení občanů s plánovanou urbanizací návsi.

Záměr obecního zastupitelstva je úprava plochy návsi, drobné úpravy kolem hřiště a úprava dětského hřiště. Součástí urbanizace – začlenění do krajiny, je odstranění stávajících sloupů nízkého napětí v prostoru návsi a uložení vedení nízkého napětí pod zem. Pan starosta podotkl, že současný stav je nevyhovující. Směsice sloupů kolem dětského hřiště, kdy velmi často v důsledku míčových her hrozí zkratování nízkého napětí, není v pořádku. Tato akce je ovšem během na dlouhou trať. V současné době se zpracovává projekt, a to i na rekonstrukci veřejného osvětlení. V závěru roku 2010 proběhne územní řízení, bude následovat žádost o dotaci na tuto investiční akci a v roce 2011-2012 pak její možná realizace.

Obecní zastupitelstvo také zvažuje možnost zakoupení menšího traktůrku pro práci v obci.

Dále se pan starosta věnoval připravovanému vesnickému muzeu. Jak je již známo, toto by mělo sídlit v prvním patře zrekonstruovaného obecního domu. Celkové náklady na něj by měly čítat 490.000 Kč., přičemž schválená dotace činí 371.000,- Kč. Dotaci na tento projekt obec získala díky členství v MAS- Místní akční skupina Rýmařovsko o.p.s.

Dále pan starosta přítomné občany seznámil s připravovaným projektem – revitalizace břidlicového lomu. Obec Malá Štáhle bude v pozici organizátora této investiční akce.

Na řadu přišel také Obecní dům a jeho využití pro občany. Pan starosta zhodnotil počátek fungování domu jako slibný. Vyzdvihl zásluhu paní Jany Dohnalové při aktivitách s dětmi, zejména keramický kroužek pod jejím vedením se těší zájmu. Svě využití našel také kulečnický a ping pong.

Pan starosta tedy upozornil na nutnost stanovit určitá pravidla – zásady pro využití prostor obecního domu. Pravidla se zatím rýsují a obecní zastupitelstvo je probere a stanoví na svém zasedání.

S čím se tedy prozatím počítá?!

Především je to přísný zákaz kouření v celém objektu.

Vstup do objektu pouze v přezůvkách – vyjma veřejné schůze, společenského večera a jiných hromadných společenských událostí.

Všechny prostory se budou zamykat a klíč bude mít správce domu. Ten zkontroluje stav před a po využití prostor.

O stavu prostor bude vedena evidence. Už vzniklo také první nedorozumění, kdy bylo zlomeno tágo na kulečnický, viník se ovšem nepřihlásil.

V klubovnách bude možnost konzumace občerstvení. Bude ovšem dbáno na to, aby se zde nekonaly alkoholové dýchánky.

Prostory knihovny budou využívány pouze pro knihovnickou činnost. Bude možno využívat prostory společenské místnosti k pořádání různých, například rodinných, oslav.

Opět bude nutno dodržovat stanovené zásady a udržovat pořádek.

Přítomní občané také byli seznámeni s plánovanými kulturními, společenskými a sportovními akcemi v roce 2010. Co nás tedy čeká?!

6.2. - Společenský večer.

Květen - Tradiční stavění máje, oslavy Dne dětí, kácení máje,

26.6. - Sraz rodáků – společenská akce roku, snad je objednáno slunečné počasí,

27.6. pouť v kapli sv. Jana Křtitele.

7.8. - Turnaj v nohejbale proběhne

Dalšími akcemi jsou Ádios prázdniny, mikulášská besídka a setkání u vánočního stromu.

Obecní zastupitelstvo na svém zasedání zrušilo obecně závaznou vyhlášku z roku 2008 a tím také zrušilo koeficient na daň z nemovitosti. Díky tomu, že navýšení daně z nemovitostí je ze zákona, bude v roce 2010 daň z nemovitosti totožná s rokem 2009. Také místní poplatky se v roce 2010 nebudou lišit od poplatků hrazených v roce 2009.

Posledním bodem veřejné schůze bylo seznámení přítomných se zásadními body dopisu p. Lašáka adresovaného obecnímu zastupitelstvu.

Závěrem schůze byla diskuze, která se odehrávala u jednotlivých stolů.

Chtěla bych podotknout, že účast na schůzi hodnotím jako menší. Je velkou škodou nevidět mezi přítomnými mnohé občany, zejména ty středního věku, kteří by se zajisté měli více zajímat o dění kolem sebe. Snad se tedy příště sejdem v hojnějším počtu.

Společenská kronika

„Velmi krátký a nepokojný je život těch, kteří zapomínají na minulost, nedbají přítomnosti a bojí se budoucnosti.“

Seneca

Jubilanti měsíce prosince:

Mahdalíková Marie.....92. narozeniny

Jilg Günther.....75. narozeniny

Kročilová Vendula.....15. narozeniny

Gajdošová Šarlota.....80. narozeniny

Všem jubilantům srdečně blahopřejeme a do dalších let přejeme vše nejlepší.

Poděkování:

Náš keramický kroužek již má své první sponzory.

Jsou jimi pan Bronislav Plášek z Velké Štáhle a pan Pavel Kročil. My jim za jejich štědrost velmi děkujeme.

Pozvání:

- Setkání u vánočního stromu se uskuteční, jako již tradičně, po štědrovečerní večeři a nadílce - ve 21 hod. Popřejeme si krásné svátky, podělíme se o své radosti s ostatními, poslechneme a zazpíváme si koledy, ochutnáme cukroví, popijeme svažené víno a prostě bude nám hezky.
- Dne 27.12.2009 ve 13 hod. se v knihovně uskuteční turnaj ve scrable
- Dne 29.12.2009 v 8 hod. bude zahájen turnaj ve stolním tenisu v Obecním domě

Mikulášská besídka

V pátek 4.12. v podvečer společenská místnost Obecního domu obrazně přivítala dospělé občany na Veřejné schůzi. Hned další den se tady sešli naši nejmenší se svými rodiči a přivedli i další milé hosty. Konala se zde Mikulášská nadílka. Dětičky, z nichž některé měly výraz strachu ve tvářích, přivítal Laďa Podhorský a starosta a ony se mohly začít bát.

A opravdu bylo čeho! Děsivé čertovské mocnosti v počtu tří divochů nejprve udělaly pořádný virvál na chodbě a pak vtrhly mezi děti. Ještě že s nimi byl hodný Mikuláš a nebeský Anděl, jinak nevím, jak by to pro mnohé děti dopadlo. Hodný Mikuláš si volal jedno dítě po druhém, od každého vyslechl básničku nebo písničku a po krátkém rozhovoru „malý hrdina“ dostal od Anděla balíček sladkostí. Samo sebou celou dobu všude slídili čerti, strašili, dráždili, no prostě pokoj dětem nedali.

Máme to v té naší vesničce ale hodně dětičky, ani jedno nepropadlo peklu. Radka Bulu, Ladislava Podhorského s kamarádem a Martina Kadlece si čerti na chvíli do pekla odnesli, ale i čerti brzy pochopili, že tihle dárečci by velmi rychle nabourali pekelnou morálku a tak je raději pustili domů, ať si je napraví jejich maminky.

Mikuláš, i další magické bytosti splnili co měli, děti slíbili, že budou hodné, budou uklízet své pokojíčky a dokonce poslouchat, tak jsme zvědaví, jak svým slibům dostojí.

Osobnost měsíce

Pozvání k rozhovoru pro toto vánoční číslo přijal manželský pár Šarlota a Pavel Gajdošovi.

Paní oslaví na první svátek vánoční své významné životní jubileum, pán již své letošní narozeniny oslavil.

Vzhledem k roku jejich narození jsem si je dovolila „vyzpovídat“ oba, neboť mnohé prožili a je nádherné, že se s námi o svůj životní příběh podělili.

Životní příběh paní Šarloty se začal psát před bezmála osmdesáti lety v Rumunsku. Své dětství zde strávila spolu se svými čtyřmi sourozenci a dětství to bylo těžké, plné práce v zemědělství. Maminka pracovala v domácnosti a tatínek příležitostně v lese a všude, kde bylo potřeba.

Do školy chodila v Rumunsku, ale na školní docházku se dříve tak mnoho nedbalo. Do školy se chodilo jen někdy v zimě, pokud nebylo mnoho sněhu. Škola byla vzdálena asi 2-3 kilometry od domova.

Do České republiky přišla v roce 1946, jako mnozí další. Odchod z Rumunska nebyl povinný, byl to nábor lidí za lepší práci. V Rumunsku byla úrodnější zem, ale práce, ze kterou by lidé dostali zapláceno tam nebyla.

Na Rumunsko mnoho nevzpomíná, od svého odchodu se tam nikdy nevrátila, necítila potřebu se vracet.

V roce 1946 se tedy se svými rodiči a sourozenci ocitla zde, přesněji řečeno v Janovicích. Tehdy opuštěný janovický zámeček sloužil jako jakýsi sběrný tábor pro přistěhovalce - osídlence pohraničí. Její rodina byla přidělena do Malé Štáhle do č.p. 21, kam se také nastěhovala. Usedlost v té době ještě obývali původní němečtí obyvatelé - starší paní, která vedla celé hospodářství a dva manželské páry. Původní obyvatelé ještě před svým odsunem nové hospodáře se všim seznámili. Paní Šarlota dodává, že byli vstřícní, spíše zahanbení.

Po čase paní Šarlota spolu s rodiči a sourozenci odešla na Slovensko, osídlivat domy po Maďarech, tam bylo úrodněji. Když se ovšem maďarští obyvatelé začali vracet, vrátila se i jejich rodina zpátky na Moravu a usadila se v Jamartících.

Do Malé Štáhle se paní Šarlota vrátila v roce 1951, kdy už byla vdaná za pana Pavla Gajdoše. Nastěhovali se do svého domku a tam společně, jako v té pohádce, žijí dodnes.

Poznali se v Malé Štáhli v Lenasu, kde pan Gajdoš pracoval na brigádě. Společně vychovali dvě dcery – Martu a Annu. Dnes se těší ze svých pěti vnoučat a dvou pravnoučat. Celý život pracovala paní Šarlota v Lenasu, přesněji řečeno od roku 1946 do roku 1985.

Dnes si užívá svého zaslouženého odpočinku, jen zdraví, kdyby jí více sloužilo.

A jaká přání má paní Šarlota do dalších let?

„Hlavně zdraví, ráda žiju, život nebyl vždycky růžový, ale i tak za něj pánu Bohu děkuji. Kostí a klouby mě bolí, chodím s bolestí, ale alespoň jsem soběstačná.“

Pan Pavel Gajdoš se také narodil v Rumunsku. Jaké jsou tedy jeho vzpomínky na dětství a mládí?

Maminka pracovala doma a tatínek kde bylo potřeba. Vyráběl ze dřeva kůly do vinohradu, pracoval v lese a také byl ve válce, půl druhého roku v Rusku, bojoval u Stalingradu. To byla zlá doba, neměli jsme o něm vůbec žádné zprávy. Když mi bylo osmnáct let, musel jsem se nahlásit na místním výboru, kde mi dali práci. Řekli mi, ať ráno nastoupím s krumpáčem a dvěma dekami, půjdu kopat zákopy. Nechtěl jsem a tak jsme se spolu se starším bratrem schovávali v lese. Už byly zprávy o tom, že válka se chýlí ke konci, ale strach jsme měli. Kdyby nás našli a chytili, Hitler by nás postřílel.

Válka byla zlá. Co jsme doma vypěstovali, co se urodilo, všechno Hitler zabavil, aby bylo pro vojáky. My jsme dostali potravinové lístky, ale mnohdy jsme na ně nic nedostali. Na obyčejné lidi prostě nezbylo.

Paní Gajdošová přidává, že jeden rok byl opravdu hladový, nic se neurodilo, ale jinak to nebylo až tak zlé. Nebyla hojnost jako dnes, ale dalo se přežít, hlady jsme neplakali.

Do školy jsem nechodil, pokud byla možnost jít do školy, šel jsem za školu. Sám jsem se naučil číst i psát, ne dokonale, ale naučil. Moji školou byl sám život.

V květnu roku 1946 jsme z Rumunska odjeli, nejdřív jsme pobývali v Bratislavě a pak jsme se dostali také do Janovic. Tam se přidělovaly rodiny do vystěhovaných stavení po Němcích. Naše rodina byla uvyklá zemědělství a tak jsme chtěli hospodářství. Přidělili nám samotou v Norberčanech u Moravského Berouna, byla to opravdu samota o třech zemědělských usedlostech. Někde ještě zůstávali neodsunutí Němci, ale nebyli zlí. Styděli se za válečné hrůzy, koncentrační tábory a zmařené lidské životy. Styděli se a dobře věděli proč. Tady byli narození, žili tady a nakonec museli odejít s padesátikilovým balíkem pryč, neodcházelo se jim s lehkým srdcem. Na hospodářství po nich zůstal jeden vůl, jedna koza a pole u domu. Otec to dal vše dohromady. Do roku 1947 se komunisti moc nestarali, jak kdo plní dodávky, muselo se plnit, ale nebylo to tak přísné, nechávali to spíš na lídech. Od roku 1948 to ale bylo jiné. Muselo se odevzdat přesně tolik, kolik bylo předepsáno. Pokud to někdo nesplnil, měl problém. Víím, že třeba na dnešním Janíkovém bydleli Folvarští. Nepodařilo se jim splnit dodávky, „pantáti“ přijeli, vymetli sýpky a nezbylo jim vůbec nic.

Na jaře museli obilí koupit, aby mohli zasít. Jó, taky to nebylo lehké. Já jsem v té době pracoval v tírně Inu na Libavé a ve volnu jsem pomáhal doma tatínkovi s hospodářstvím.

V roce 1948 jsem šel na vojnu do Klatov. Když jsem se vrátil z vojny, tatínek už byl v JZD. Tam vstoupit musel, jinak by skončil v jáchymovských dolech. Vrátil jsem se z vojny a šel jsem si pro potravinové lístky na místní výbor. Předseda mi žádné lístky nedal a řekl, že pokud nevstoupím do JZD, postará se o mě /myslel na Jáchymov/. Já už tou dobou znovu pracoval v tírně na Libavé a tak jsem na předsedu zavolał policajty.

Do JZD jsem tedy vstoupit nemusel, ale doma jsem už bydlet nemohl, aby nebyly problémy. Dostal jsem byt na Libavé. Odsud jsem šel na brigádu do Štáhle a tady jsme se poznali se ženou.

Celý život jsem pracoval v Lenasu, od ledna roku 1951 do roku 1986 a pak jsem ještě v důchodu topil. Pracoval jsme jako přední dělník v provozu, u dopravy a jako topič, mám i topičské zkoušky.

Jaká byla Malá Štáhle v roce 1951, v roce vašeho příchodu?

Společně vzpomínají

Na hospodě byl osídlenec Chochola /rodina p. Studené/, hospoda fungovala špatně, nepravidelně. O vánočních svátcích odsud tajně v noci odjeli, měli taky dobytek, ten nechali tak. Obec pak dobytek rozdělila mezi ostatní.

Obchod byl tam, kde dnes bydlí Dohnalovi st., měli ho Krahulíkovi, ti se také odstěhovali.

Kde bydlíte vy, Bulovi, tam byl místní národní výbor. Mladý předseda a tajemník, ale jména už si nevybavíme, také odsud odešli. Později tady bydleli Pitákovi a pak Chmelařovi. Dole byla obecní prádelna. Chodilo se tam prát, hlavně větší prádlo, ale muselo se to platit. Chodili jsme tam, protože voda tehdy ještě u nás nebyla.

Ve mlýně už bydleli Kročilovi.

Škola fungovala a obě dcery tam chodili od první do čtvrté třídy. Naše Anička patřila mezi poslední žáky.

Školka fungovala, tam se vařilo a patřila tehdy pod místní národní výbor. Fabrika školku převzala až později.

V domě č.p. 21 nikdo nebydlel. Dům byl zchátralý, měl vytlučená okna. Sušilo se tam obilí, které se pak odváželo do výkupu. P.Šulaj, p. Bochníček a Lilkovou ho dali do kupy, vše opravili.

Nynější obecní dům patřil k fabrice, byly tam kanceláře.

Byla tady spousta hospodářů, Skubeň, Petr Chvastek, Krupovi, nejsnaživější byl asi Fukal.

Mezi č.p. 30 a č.p. 21 stál dům a ten armáda zbouřala. Nejprve tam bydleli Němci a pak už se tam asi nikdo nechtěl stěhovat. U lágru za potůčkem bydlel Petr Chudý, ten dům je taky zbouřaný, ještě tam byl dům, kde bydleli

Muřkovi, ten je taky pryč. Pod Janíkem zbouřaly dva domy. U mostu u řeky stál dům, taky je pryč.

Vzpomíná pan Gajdoš

Říká se, že v jezírkách Němci utopili traktor, ale co je na tom pravdy?!

Ale v jezírkách skončila život z nešťastné lásky mladá učnice z Opavy, učila se pro Brokát v Rýmařově. Na břehu nechala ležet oblečení.

Byl jsem u hasičů a dva dny jsme ji hledali. Dokonce byl kvůli tomu zastavený provoz ve fabrice.

Den jsme čerpali vodu a nic, druhý den jsme čerpali vodu, ale voda se pořád vracela a nic jsme nenašli. Pak se na jezírka svítilo reflektory a něco se zahlédlo. Ona byla zašprajcovaná až u břehu, za takovým železem, jakoby brány za traktor. Vytáhli jsme ji a byla po těch dvou dnech krásná, až pak začala modrat. Na to nikdy nezapomenu.

Tématická otázka. Jaké byly vaše dětské vánoce?

Paní Gajdošová vzpomíná

Určitě nebyl kapr a plné stoly jako dnes, ale Vánoce se vždy ctily. K večeři byly opékance, polévka buď hříbková nebo fazolová, krupice nebo rýže s máslem a koláč. Už v létě jsme si chystali slámu na stromeček, který jsme si sami vyráběli. Nakonec jsme ho obalili zeleným papírem. Les byl daleko a stromeček jsme chtěli. Pod ubrus se dávalo obilí a od stolu se při večeři nevstávalo. Chodilo se do kostela a 25.12. byl největším svátkem. Kluci taky chodili na koledu.

*P ř e j e m e
radostné a klidné Vánoce*

